

การปฏิบัติการพัฒนาพหุปัญญา โดยใช้วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนนาคนวมุทสรสงครามสังกัตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 5

A Development of Multi-intellectual by Using SQ4Rs Teaching Method
in Thai Language Unit for Prathom Suksa Six Students of
Naksamutsongkroh School under the Ubon Ratchathani Educational
Service Area office 5

มณีนรัตน์ เสงี่ยมวงศ์¹ และธีรวิฑูมิ เอกะกุล²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติการพัฒนาพหุปัญญา กลุ่มทดลอง โดยใช้วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ กับกลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนแบบปกติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคนวมุทสรสงครามสังกัตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การสอนวิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ แบบวัดทักษะการพัฒนาพหุปัญญา แบบฝึกทำกิจกรรมวัดความรู้ ความเข้าใจ แบบบันทึกประจำวันของครู การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานและการทดสอบแมนน์ – วิทนี ยู

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน การตั้งคำถามและการสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ง่าย เนื่องจากนักเรียนได้ฝึกบ่อยๆ และได้ทำซ้ำๆ นักเรียนมีความพอใจ บรรยากาศในการเรียนผ่อนคลาย มีความสนุกสนาน เป็นกันเอง ทำให้นักเรียนมีความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน คือ ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ ด้านดนตรี ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านเข้าใจตนเอง ด้านธรรมชาติวิทยา และด้านการคิดวิเคราะห์สูงขึ้นไป
2. นักเรียนมีทักษะการพัฒนาพหุปัญญาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ มีระดับพหุปัญญาทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์, พหุปัญญา, การวิจัยปฏิบัติการ

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
221/2 หมู่ 2 หมู่บ้านตลาด ถนนบุญจันทร์ ตำบลเมืองเดช อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี 34160
E-mail : namkam2009@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Abstract

This research aimed to study and compare the development of multiple intelligence operations by using SQ4R for the experimental group and controlled group, were 30 Prathom Suksa six students of Naksamutsongkroh School under the Ubon Ratchathani Educational Service Area office 5 derived by a purposive random sampling. The research instruments were learning plan by using SQ4R, the test of the multi-intellectual development, the exercises and the teachers' daily records. Quantitative data research used the action research technique according to Lewin's ideas.

The research findings were as follows.

1. The students were easy to read, to relate and to summarize the main ideas as they had a frequent practice and repeated the activities. The students were more satisfied with the group members. The classroom was more relaxing, which significantly contributed to the students' multi-intellectual development in nine aspects: language, logic and mathematics, dimensions, music, physique and movements, human relations, self-realization, natural sciences and critical thinking.
2. The students in the study had higher multi-intellectual development skills than before with a statistical significance of .01.
3. The student were taught by the SQ4Rs teaching method had a higher developmental level than the controlled group that was taught by a conventional method with a statistical significance of .01.

Keyword SQ4Rs Teaching Method, Multi-intellectual, Action Research

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไปด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าววิชาภาษาไทยจึงถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 37)

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพและได้ผลสำเร็จตามหลักสูตรนั้น ผู้สอนต้องใช้เทคนิคและวิธีการในการสอน โดยอาจนำนวัตกรรมที่เป็นวิธีการหรือนวัตกรรมที่เป็นสื่อการสอนเข้ามาช่วยในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสนใจการเรียนและสนุกสนานกับการเรียน เกิดนิสัยรักการศึกษาค้นคว้าความรู้ และเรียนรู้อย่างมีความหมาย มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนและนำความรู้ไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลง

ทางเศรษฐกิจ และสังคมความเจริญของวิทยาการด้านต่าง ๆ เป็นการสร้างกลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขัน และร่วมมือกันอย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลกตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ได้กิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจเหมาะสมสอดคล้องกับความแตกต่างที่หลากหลายของผู้เรียน ซึ่ง Gardner ได้นำเสนอลักษณะทางปัญญาออกเป็นด้านต่าง ๆ เรียกว่า พหุปัญญา การพัฒนาเยาวชนที่ตีการเรียนรู้ที่ตีต้องคำนึงถึง การพัฒนาปัญญาต่าง ๆ ที่เด็กแต่ละคนมีโอกาสต่างกัน การพัฒนาแต่ละปัญญาจะต้องจัดให้เหมาะสมกับพื้นฐานเดิมของผู้เรียน ปัญญานั้นจึงจะเพิ่มพูนได้สูง เรียกว่าเต็มศักยภาพ (ทิตนา แชมมณี 2551 : 85)

จากแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา Gardner ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของเด็กโดยองค์รวมทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพ Gardner เป็นนักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด นำเสนอทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับสติปัญญาและการทำงานของสมองมนุษย์ เขาเชื่อว่า “ปัญญา” คือความสามารถทางชีวภาพซึ่งแต่ละคนแสดงออกมาเป็นสิ่งที่ผสมผสานกัน ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม และเชื่อว่า “ปัญญา” เป็นโครงสร้างทางชีวจิตวิทยา ซึ่งเป็นตัวแทนในการสร้างแหล่งทางความคิดของคนเรา และจะส่งผลต่อเนื้อหาแต่ละด้าน คนทั่วไปจะมีปัญญาหลายด้าน โดยแต่ละด้านจะขึ้นอยู่กับความสามารถและจะแสดงออกมาในรูปแบบที่ต่างกันไป ปัญญาตามแนวคิดทฤษฎี พหุปัญญา มี 9 ด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence) ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) และปัญญาด้านอัตถิภาวนิยมจิตนิยมการดำรงคงอยู่ของชีวิต (Existential Intelligence) Gardner เชื่อว่าแม้ว่าแต่ละคนจะมีปัญญาแต่ละด้านไม่เท่ากัน แต่ก็สามารถพัฒนาได้ และการพัฒนาด้านสติปัญญาจะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ซึ่งการส่งเสริมปัญญาทั้ง 9 ด้านสามารถทำได้โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ตีเหมาะสมเพื่อพัฒนาปัญญาและศักยภาพของเด็กให้เป็นผู้รอบรู้และมีความสามารถทางด้านพหุปัญญาต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนเพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยแห่งการเรียนรู้และการส่งเสริมพัฒนาการทุก ๆ ด้าน การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตีเหมาะสมกับเด็กจะทำให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้เป็นอย่างดี ทฤษฎีพหุปัญญาเปิดประตูกว้างให้แก่ยุทธวิธีการสอนที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ครูได้ใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ ทุกคนมีความรู้ ความสามารถในการที่จะเรียนรู้ และวิธีการที่ตีแตกต่างกันออกไป สิ่งที่สำคัญครูต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่า เด็กแต่ละคน มีวิธีการเรียนรู้ได้อย่างไร เพื่อที่ครูจะสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้น พหุปัญญาจึงเป็นแนวคิดที่สำคัญที่จะทำให้ครูเปลี่ยนแปลงมุมมองในการมองเด็ก อันจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ให้เด็ก นอกจากนี้ยังส่งผลให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี และพร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมต่อไป (Gardner. 1983 อ้างใน ทิตนา แชมมณี 2545 : 86)

จากแนวคิดเรื่องการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดวิจารณ์ญาณและการคิดสร้างสรรค์ เป็นแนวคิดที่มีมาเป็นระยะเวลานานแล้วหากแต่ยังไม่เกิดผลปฏิบัติมากเท่าที่ควร จึงได้มีผู้แสวงหาหลักการรูปแบบแนวทางใหม่ ๆ ที่จะนำมาอธิบายและใช้แก้ปัญหาที่ตีซึ่งวิธีการสอนอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านรวมทั้งพัฒนาทักษะการคิดได้ตี คือวิธีสอนอ่านแบบเอส คิว โฟว์ อาร์ (เอส คิว โฟว์ อาร์ : Survey,

Question, Read, Recite, Review, Reflect) พัฒนามาจากการสอนแบบเอส คิว ทรี อาร์ (SQ3R : Survey, Question, Read, Recite, Review) การอ่านแบบนี้ เป็นแนวคิดของ Robinson ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านที่มหาวิทยาลัย โอไฮโอ ได้ศึกษาเทคนิคการอ่าน และแนะนำวิธีการอ่านให้กับนักศึกษาจนประสบความสำเร็จเป็นเวลานาน จากนั้น จึงสรุปเป็นสูตร หรือวิธีการอ่านสั้นๆ เพื่อจำง่าย ช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิด ของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วจดจำได้ดีและทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ เอส คิว โฟร์ อาร์ นั้น เพิ่มขั้นตอนการเขียนเพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจในรูปของการเขียนสรุปใจความออกมา การเขียนสรุปใจความ สำคัญนั้นเป็นวิธีการตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่านของตนเองของผู้เรียน ซึ่งเขียนสรุปใจความเพียงประโยคเดียว ก็เป็นการสร้างความคงทนในการจำได้แล้ว การสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ นั้นจะช่วยสร้างนิสัยในการอ่านที่ดี และมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นผู้เรียนจะยังได้ประโยชน์คือเรียนรู้ที่จะจับใจความสำคัญอย่างรวดเร็ว เข้าใจเนื้อหาที่มีความ ยากได้ง่ายขึ้น ในขณะที่เดียวกันการสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ ซึ่งมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เพราะโครงสร้างมีหน้าที่ช่วยให้ผู้อ่านค้นหาและเลือก ข้อมูลที่ต้องการในการตอบคำถาม และยังช่วยตีความเรื่องที่อ่านอีกด้วย หากมีข้อมูลบางส่วนหายไปการใช้โครงสร้าง ความรู้จะช่วยทบทวนข้อมูลจากความทรงจำของตน เพื่อให้เรื่องราวที่ขาดหายไปสมบูรณ์ขึ้นต่อไป Deese & Deese (1979 : 42, อ้างถึงใน ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 169)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติการพัฒนาหุปัญญา โดยใช้วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคนวมุทรสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาหุปัญญาหลังการปฏิบัติการ โดยใช้วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ กับ เกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคนวมุทรสงเคราะห์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาหุปัญญาของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ใช้การปฏิบัติการพัฒนาหุปัญญา โดยใช้วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ กับกลุ่มควบคุมที่ใช้การสอนแบบปกติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนนาคนวมุทรสงเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ความสำคัญการวิจัย

1. ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้พัฒนาหุปัญญา โดยใช้การสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยที่เหมาะสมยิ่งขึ้น
2. ทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้พัฒนาหุปัญญา โดยใช้การสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย มีพัฒนาการด้านหุปัญญาหลังการพัฒนาสูงขึ้น
3. ครูได้แนวคิดจากการพัฒนาหุปัญญา โดยใช้วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ วิชาภาษาไทยและพัฒนา ทักษะอื่นได้มากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาคนวมุทสรสงครามสังกัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 3 ห้อง ๆ ละ 30 คน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 รวมจำนวนนักเรียน 90 คน
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดการเรียนรู้แบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ กับการสอนปกติ
  - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การพัฒนาพหุปัญญา
3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยผู้วิจัยใช้สาระการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน สาระการเรียนรู้ที่ 2 การเขียน สาระการเรียนรู้ที่ 3 การฟัง การดู การพูด มาสร้างเป็นแผนจัดการเรียนรู้
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดการปฏิบัติการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2556 ถึง เดือน สิงหาคม 2556 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้จัดการเรียนรู้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนวิธีสอน แบบเอส คิว โฟร์ อาร์ วิชาภาษาไทย ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ตัวชี้วัด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ / อุปกรณ์ การวัดและการประเมินผล จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมงสำหรับกลุ่มทดลอง และแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบปกติ สำหรับกลุ่มควบคุม
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความจำนวน 1 ชุดเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อจะเลือกไว้ใช้จริง จำนวน 30 ข้อ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบบันทึกประจำวันของครู แบบฝึกหัดท้ายแผน แบบวัดพหุปัญญา และแบบทดสอบวัดพหุปัญญา เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไข และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเดชอุดม ที่ไม่ใช่เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี เขต 29 ที่เรียนอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบ เพื่อหาค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบแล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากพอเหมาะและค่าอำนาจจำแนกสูงไว้จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.13 - 0.63 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.10 - 0.87 พิจารณาค่าความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบมีค่าเท่ากับ 0.88
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทยโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้คือร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติอนพาราเมตริกด้วยวิธี Mann – Whitney U ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

1. จากการใช้กระบวนการพัฒนาหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยวิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการหาประสิทธิภาพโดยการประเมินความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ได้แผนจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน แล้วปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อดี และข้อบกพร่อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติการ จนได้รูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ครูผู้สอนได้วิธีการสอนรูปแบบใหม่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. การศึกษาผลการปฏิบัติการพัฒนาทักษะการพัฒนาหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยวิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ หลังการปฏิบัติการ เมื่อเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ยตั้งแต่ ร้อยละ 70 ขึ้นไป โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 ของนักเรียนทั้งหมด ผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังการปฏิบัติการ พัฒนาทักษะการพัฒนาหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยวิธีสอนแบบเอส คิว โฟร์ อาร์ พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยทั้ง 3 วงจร คิดเป็นร้อยละ 81.11 และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 ของนักเรียน ทั้งหมด 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3. การเปรียบเทียบหุปัญญาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ใช้วิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ มีหุปัญญาทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนาหุปัญญาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ ซึ่งเป็นกรวิจัยที่มีกระบวนการและขั้นตอนที่เหมาะสมกับการทำวิจัยของครูผู้ปฏิบัติการสอน เนื่องจากในขณะทำการวิจัยผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งด้านบวกและด้านลบ ทั้งที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานในขณะกำลังปฏิบัติการวิจัย ทำให้แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ตรงจุดและทันที่จนกระทั่งได้รูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนให้ดีขึ้น ทั้งจากการทำแบบทดสอบชุดฝึกเสริมทักษะและการทำแบบทดสอบย่อย ที่มีคะแนนสูงขึ้นเป็นลำดับ จากการทดสอบหุปัญญาทางการเรียนเพื่อประเมินผล สรุป พบว่า นักเรียนมีคะแนนการทดสอบวัดหุปัญญาเฉลี่ยร้อยละ 81.11 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ถึงร้อยละ 100 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

การสอนแบบ SQ4R มีความน่าสนใจสามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีเพราะมีคำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็วขึ้น และจดจำเรื่องได้อย่างแม่นยำ ทำให้ผู้เรียนไม่ตั้งเครียด ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน ด้วยขั้นตอนการสอน ดังกล่าวจึงทำให้ความสามารถในการพัฒนาหุปัญญาของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งสอดคล้องกับโร Francis P. Robinson ได้กล่าวถึงยุทธวิธีการสอนอ่านแบบ SQ3R ว่าสามารถช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและจดจำ

ได้ดีและทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพการสอนแบบ SQ4R ได้เพิ่มขั้นการสะท้อนความคิดขึ้นมา การเขียนสะท้อนความคิด เป็นการใช้ความคิดวิเคราะห์ และความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อวัตถุหรือสถานการณ์ที่เป็น สิ่งเร้าต่าง ๆ สุนทร อุทุมหาราช (2547 : 89) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวังตะเคียนประชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ที่ได้รับการสอน ด้วยวิธี SQ4R กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยวิธี SQ4R มีความเข้าใจ ในการอ่านภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ จิราพร หนูลาย (2549 : 85-87) ได้ศึกษา เรื่องการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจ ต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโหล๊ะหาร จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ยูวดี โปธายะ (2546 : 83-85) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนในระดับประถมศึกษา วิชาชีพ โรงเรียนสารพัดช่างจังหวัดลำปาง พบว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความสามารถในการเขียน สรุปใจความของนักเรียนสูงขึ้น ได้ศึกษากลวิธีการเรียน โดยใช้ SQ4R สำหรับการศึกษาตำราเรียนในระดับมัธยมศึกษา โดยได้เปรียบเทียบนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนแบบปกติ กลุ่มที่เรียนด้วย SQ4R ในการอ่านตำราเรียน ผลปรากฏว่า กลวิธี SQ4R ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันคือนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธี SQ4R มีคะแนนสูงกว่า การสอนด้วยกลวิธีที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการพัฒนาพหุปัญญาด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ก่อนเรียนและหลังเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่ง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อในการพัฒนาพหุปัญญา ด้วยวิธี สอนแบบ SQ4R ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และสามารถจับใจความเรื่องที่อ่าน ได้ดีขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความก้าวหน้าในการเรียน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ยุภาวดี ชันจุลา (2546 : 86) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 อำเภอหนองสูงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาไทยสูงกว่า นักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับ รัตนกันต์ เลิศคำฟู (2547 : 79-82) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ในการสอนอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนร้อยละ 75 ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 60 และมีคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มร้อยละ 62.08 นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับดีมาก เช่นเดียวกับได้ศึกษากลวิธีการเรียนโดยใช้ SQ4R สำหรับการศึกษาตำราเรียนในระดับมัธยมศึกษาโดยได้เปรียบเทียบ นักเรียนระหว่างกลุ่ม ที่เรียนแบบปกติ กับกลุ่มที่เรียนด้วย SQ4R ในการอ่านตำราเรียน ผลปรากฏว่ากลวิธี SQ4R ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน คือนักเรียนที่เรียนด้วยกลวิธี SQ4R มีคะแนนสูงกว่าการสอนด้วย วิธีแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญ

ในด้านการวัดพหุปัญญากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนมีคะแนนรวมเฉลี่ย จากการทำแบบทดสอบวัดพหุปัญญาทางการเรียน ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 พบว่า นักเรียนที่ ได้รับการสอนแบบ SQ4R หลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 25.10 คิดเป็นร้อยละ 81.11 โดยมีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์จำนวนร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนทุกคนได้ร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้

แบบ SQ4R ทั้งหมดจำนวน 6 แผนจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 ชั่วโมง โดยนำความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมมาพัฒนา พหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ส่งผลให้นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบวัดพหุปัญญา ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวันนักเรียนสรุปความโดยใช้ภาษาของตน และยังหาเหตุผลประกอบการแสดงความ คิดเห็นแต่เมื่อได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนจนครบทุกแผนแล้ว ปรากฏว่านักเรียนเข้าใจการอ่าน จับใจความ และสามารถใช้เทคนิคตามขั้นตอนการสอน SQ4R มาช่วยทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ซึ่งนับได้ว่านักเรียน ได้เกิดทักษะในการอ่านจับใจความ นักเรียนสามารถอ่านอย่างมีเป้าหมาย ประกอบกับในบางขั้นตอนของกิจกรรม การสอน นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน นักเรียนเก่งสามารถช่วยเหลือนักเรียนที่เรียน อ่อน รวมทั้งสื่อที่ครูใช้ประกอบการสอนน่าสนใจ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทอ่านได้ดี และเป็นแรงจูงใจให้นักเรียน อยากรเรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากอ่านเข้าใจ สามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้นตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบของการวิจัย การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ เพื่อพัฒนา ทักษะการพัฒนาพหุปัญญาโดยวิธีสอนแบบเอส คิว โฟร์ อาร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ก่อนการปฏิบัติการพัฒนาพหุปัญญา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ครูควรสอนให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ หากนักเรียนขาดทักษะด้านการคิดแล้วนักเรียน จะไม่สามารถพัฒนาด้านพหุปัญญาได้ถูกต้อง และในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ครูต้องสังเกต และบันทึกพฤติกรรมที่ไม่ตรงจุดประสงค์ของนักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อวัตถุประสงค์ของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ จึงต้องนำมาปรับปรุงในวงจรปฏิบัติต่อมาให้ทันท่วงที

2. ครูควรจัดบรรยากาศของการเรียนให้นักเรียน ให้นักเรียนได้เรียนด้วยความสบายใจ ไม่เคร่ง มีกิจกรรม ที่สนุกสนาน น่าสนใจ น่าตื่นเต้น ตลอดจนการปรับบุคลิกภาพของครูให้เป็นกันเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม ร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตาม รูปแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ทุกชั้น ครูต้องมีการวางแผนและเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ และต้องกำกับดูแลพฤติกรรมนักเรียนให้ดำเนินกิจกรรมไปตามวัตถุประสงค์และต้องอยู่เวลาที่กำหนดไว้

3. ครูควรมีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี มีการทดลองการสอนและทดลองใช้สื่อการสอนก่อนการสอน จริง เพื่อให้สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดปัญหาขณะทำการสอนน้อยที่สุด

4. ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจรูปแบบวิจัยปฏิบัติการโดยละเอียดเพื่อให้สามารถปฏิบัติการตาม รูปแบบของการวิจัยปฏิบัติการได้ถูกต้อง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ครูควรเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทันที เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ในการปรับแผนในวงจรต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการสอนโดยวิธีสอนแบบ เอส คิว โฟร์ อาร์ ในการพัฒนาทักษะการสอนไปใช้พัฒนา สาระอื่นและระดับชั้นอื่น เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ทักษะการพัฒนาพหุปัญญาประกอบไปด้วย การฟัง พูด อ่าน และ เขียน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญ ในการเรียนรู้ จึงควรพัฒนาทักษะทั้งสี่ด้านเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในสาระอื่น ๆ ต่อไป

3. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิจัยปฏิบัติการ เพื่อนำมาแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่พึงประสงค์ จากการศึกษาพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียนในสมุดบันทึกของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละวงจรปฏิบัติการ

เอกสารอ้างอิง

- จิราพร หนูลาย. ผลการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและความพึงพอใจต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไธสง จังหวัดพัทลุง. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2550.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน (Reading and Reading Promotion). กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2542.
- ทีศนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- . รูปแบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ยุภาวดี ชันธูลา. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการอ่านจับใจความภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2546
- ยุวดี โปธายะ. การใช้วิธีการสอนโดยใช้ SQ4R เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และความสามารถในการเขียนสรุปความของนักเรียนในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.
- รัตน์ภรณ์ เลิศคาฟู. การใช้วิธีสอนแบบเอสคิวโฟร์อาร์ ในการสอนอ่านจับใจความสำคัญสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.
- ศึกษาศึกษา, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2551.
- สุนทร อุดมหาราช. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบ SQ4R กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2547.